

I

En Pablo Nogales entrà d'esquitllentes arrambant-se a la paret a fi que la portera no el veiés i pujà fins al quart pis procurant no fer soroll. De baixada, anà trucant a cada porta, però a totes se'l van treure del davant, menys a la del quart primera, on, entreobrint-la mig pam, li allargaren vint cèntims. La senyora Matilde, la vídua del segon, l'obrí del tot, sense recel.

A l'acte, el xicot va comprendre que aquella senyora era de la mena de les que fan caritat. Havia trucat a moltes cases i coneixia les persones vulnerables al primer cop d'ull. Engegà el seu disc en un andalús que la senyora Matilde amb prou feines entengué.

—... Unes calces... ¿No tindria unes calces, bona senyora? Miri com vaig. —I allargà la cama, ensenyant per un estrip un genoll angulós—. No tinc més calces que aquestes, amb això dormo... ¿Potser tindria una manta? Un tros de manta, per favor! ¿O un abric vell? El que sigui... De nits passo un fred! Tingui compassió, bona senyora! —I vinga gratar-se el pit.

La senyora Matilde mirava la cara sana, les celles esborrifades; olorava el baf de vi i de brutícia que es despenia d'aquell xicot. Ell continuava parlant a raig fet, menjant-se la meitat de les paraules i deixant anar la tan repetida història amb una naturalitat no exempta d'arrogància:

—... No es pensi que sempre hagi estat un mort de gana com ara! A casa teníem de tot, màquina de cosir, fins i tot una màquina d'escriure... Tots havíem après de lletra..., i ja ho veu! —Aleshores canvià de to, planyívol—: ... Unes calces, bona senyora, per favor, miri si troba unes calces! Vestit d'aquesta manera no puc anar a cercar feina!

—¿Que no té família?

—Els meus pares fa anys que són morts. El pare va morir a la presó...

Això dels pares a la presó o de miserables que sortien de la presó, en aquell any de 1948, era una cantarella que la senyora Matilde coneixia. De vegades ho comentava amb son fill: «Quan era jove, els que demanaven caritat ens contaven que sortien de l'hospital...»

En Nogales parlà encara del seu pare:

—No cregui que hagués fet cap mal, el meu pobre pare! Però tenia molt mal geni i quan s'encegava no se sabia dominar. La meva pobra mare havia sofert molt, amb ell! Ella sí que era una santa! Una santa! I que ho tenia tot net com una plata... Miri: vostè m'hi fa pensar...

La senyora Matilde li preguntà si no valdria més que tornés al seu poble.

—Ai, senyora, si ho sabés! Encara passem més gana que aquí! No, no hi vull tornar fins que vagi ben vestit. Són mala gent, es riurien de mi...

Mentre ella era a la cuina a cercar un tros de pa i un tall de peix que havia sobrat, el xicot es plantà al mig del rebedor, contemplà el quadre amb escenes de caça que

hi havia damunt d'una petita tauleta i allargà el coll per mirar, al capdamunt del passadís, la lluíssor del bufet i de la taula del menjador. La senyora Matilde cregué oportú acabar aviat i, allargant-li el menjar, digué:

—Tingui, no li puc donar res més. De calces no en tinc.

—¿I una manta, senyora? ¿Un tros de manta?

—Tampoc. No me'n sobra cap, l'hi asseguro.

—Perdoni, la necessitat, ¿sap?

—Ja me'n faig càrrec —féu ella, amablement—. Passi-ho bé.

—*Adiós*, senyora. I moltes gràcies. Déu l'hi pagui.

Ella tancà i en Nogales, amb un gest indefinit de cap i d'espatlles, començà a baixar l'escala.

Bona senyora... Un altre dia hi tornaria! Ara ja tenia aquell capellà de Gràcia que sempre li donava quatre pessetes i la portera del 34 i l'amo del *colmado* de la parada del tramvia. Amb penes i treballs, a còpia de rebre reganys i algun insult, s'anava creant una mena de clientela.

Emprenqué el camí de la seva barraca, en direcció al mar, arrambant-se a les parets de les cases i trepitjant, amb les espartnyes espellifades i els trossos de peu que en sortien, el paviment dels carrers, que es tornava més brut i enganxós com més s'apropava al seu barri. Fugia dels llocs cèntrics i mirava les mosses amb desig, grantant-se els costats i el pit de tant en tant. Quan va arribar a la platja, ja s'havia gastat en vi les quatre pessetes del capellà.